

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LIV (48)
Štev. (Nº) 24

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
29 de junio - 29. junija 1995

MARJAN SCHIFFRER

Slovenija in Slovenija v svetu vas bo nosila v svojih srcih

Govor na spominski proslavi v Teharjah

Dragi mrtvi bratje!

Prinašam pozdrav organizirane slovenske skupnosti povojne emigracije iz Argentine. Pred petdesetimi leti smo se razšli. Mi smo s težkim srcem odhajali v neznan. V Argentini, ki nas je materinsko sprejela, ko nam je domovina postala mačeha, smo domotožje tišali z delom, predvsem delom za skupnost. Tako je nastala Slovenija v malem, sicer daleč pod Andi, toda tako naša. Od tam smo vas prišli pozdravit, mnogi od nas pa tudi po slovo. Toda ne bojte se, ne boste sami. Gotovo se vas bo spominjala Slovenija, pa tudi Slovenija v svetu vas bo nosila v svojih srcih in obiskavala še leta in desetletja.

Predolgo ste bili pozabljeni. Bolje povedano, ni vas bilo. Niste bili rojeni, niti niste umrli. Bili ste nič. Nič, to je največje ponižanje človekovega dostojanstva. Tudi vas nihče ni umoril. Ste le mrtvi, strahotno mučeni in ležite v slovenski zemlji.

Le počasi so vas odkrivali, začeli ste dobivati imena: kolaboranti, kvisingi. Ubogi, kmečki fantje, žuljavih rok, mnogi izmed vas teh besed še razumeli ne bi. Le komu od vas bi naj se samo sanjalo, da bi hotel po vojni postati Nemeč ali bi želel Slovenijo nemško? In vendar ste krivi, ker naj bi se med vojno bojevali za nemški rajh in nacizem.

Ko je trojni okupator zasedel Slovenijo, vas je bolelo, tako kot vse Slovence. Z veseljem bi sprejeli ponujeno roko k upor, ali kaj, ko je ta roka segala tudi po vaših svetinjah: dobri, črni zemlji, razpeli na križpotju, praznični nedelji, télovi procesiji. Novi človek vam je bil tuj in komunizem, ki so ga vam vsiljevali, je bil za vas tuja učenost.

Svetinje ste pričeli braniti. V začetku je bila obramba gotovo spontana in prav za-

radi te spontanosti ni premišljeval nihče, ali je ta odločitev politično pametna, taktično primerna, celo ali je svetopisemsko opravičljiva (kaj, ko bi raje nastavili še levo lice?), ne, prišli ste za orožje. Tudi ni nihče pomislil na to, da je vsaka vojna krvava, kruta, z izrodki in to vedno na obeh straneh, le v različnih razmerjih. Po koncu vojne pa se krivice pri nas niso delile, ampak seštevale in so šle dosledno na vaš rovaš. Ni vas bilo in se niste mogli braniti.

K domobrancem ste stopali pokončno, z nasmehom na ustih pa vendar z neko tesnobo v srcih: „dočakal zadnji sem naliv svetlobe“.

Uprli ste se komunizmu. V ponos vam je lahko, bratje, da so vaše svetinje ostale, tuja učenost pa se je sesula sama vase.

Za upor ste plačali visoko ceno. Danes vam ni žal. Samo sanje, ki so zalite s krvjo, se razrastejo v tvarnost. Tudi iz vašega darovanja je pognala samostojna, demokratska Slovenija, ki je, čeprav z napakami in pomanjkljivostmi, vaša in naša. Spoštujemo jo in smo ponosni nanjo.

Rane v dušah, ki jih je zadala vojna, še niso zaceljene. Spomini skelijo. Vi, bratje, ste že davno vse odpustili, že takrat, ko ste padali v brezna. Mi smo strgali obliže s svojih ran, ker mislimo, da se bodo tako, odprte, zacelile hitreje. Skušali bomo v resnici, in s strpnostjo iskati stične točke. Slovenija je tega vredna. Ta Slovenija bo tudi nekoč priznala, da ste jo ljubili. Da, ljubili ste jo, v svojih srcih, v svoji notranjosti. S to vero v jutrišnjo Slovenijo ste šli v boj za slovensko domačijo, za svoj dragi dom in rod. Nič drugega. Bili ste prepričani, da morate to dolžnost izpolniti do konca. Ta vera je tisto veličastno v vaši žrtvi in od nje obzarjeni odhajate za kopreno nesmrtnosti. Dragi bratje, prišli smo po slovo, počivajte v miru!

Nezaznamovanje državnega dneva je sramotno dejanje

„Odločitev zunanjega ministra, da na diplomatsko-konzularnih predstavništvih v tujini odpove praznovanje Dneva slovenske državnosti, je za državo sramota. Takšna poteza jemlje Slovejji v svetu ugled. Za nas je to nezaslišano dejanje, zaradi katerega javno protestiramo,“ je na tiskovni konferenci SKD poudaril Lojze Peterle.

„Celo revnejše države, kot je naša, državni praznik izrabijo za svojo predstavitev. Najmanj je takšna poteza razumna na tistih slovenskih predstavništvih v tujini, kjer so za dostojno zaznamovanje dneva slovenske države poiskali pokrovitelja,“ je bil kritičen do zunanjega ministrstva prvak SKD.

Kar zadeva praznovanje dneva državnosti, so v SKD kritični tudi do Jožefa Školjca, ki je po mnenju Lojzeta Peterleta odgovoren za to, da ne bo slavnostne seje

državnega zbora, saj bi jo moral predlagati prav predsednik parlamenta. SKD bo nezaznamovanje tako velikega praznika na ravni države „nadomestila“ s strankinimi prireditvami; po vsej državi jih bo več kot sto.

V državnozbornskih zapletih okrog vračanja gozdov Cerkev SKD ni nastopila kot njen zastopnik, ampak se zavzema za dosledno spoštovanje ustave in zakonov. „Ne vidimo potrebe, da se razvršča denacionalizacijske upravičence glede na sprotno ideološke potrebe,“ je rekel Peterle.

Predsednik SKD je govoril tudi o pogajanjih z Italijo. „Imam vtis, da se govori o različici, ki smo jo v času Ogleja odklanjali. Takrat smo se pogovarjali o predkupni pravici nekdanjih lastnikov 250 do 300 hiš. Menim, da imamo danes v Italiji manj prijateljev, kot smo jih imeli.“

Spominska plošča v Škofji Loki dr. Tinetu Debeljaku

V četrtek, 22. junija, so na rojstni hiši v Škofji Loki slovesno odkrili spominsko ploščo dr. Tinetu Debeljaku, pesniku, prevajalcu in literarnemu zgodovinarju ter enemu najvidnejših izseljeniških književnikov. Odkril jo je inž. Igor Draksler, ško-

fjeloški župan, blagoslovil pa prelat Melchior Golob. Po sv. maši v tamkajšnji župnijski cerkvi sta o njegovem življenju in delu govorila pisatelj Zorko Simčič ter pesnik in prevajalec Janko Moder.

Po odkritju je bil kulturni program.

V TEJ HIŠI JE BIL 27. IV. 1903

ROJEN

DR. PHIL.

TINE DEBELJAK

KNJIŽEVNIK - PREVAJALEC - LITERARNI ZGODOVINAR

UMRL V BUENOS AIRESU 20. I. 1989

POSTAVILA OBČINA ŠKOFJA LOKA
1995

Zadnje novice iz Slovenije

Strah ima velike oči

Zadnje dni pred proslavo slovenskega holokavsta na Teharjah se je razvnela debata — gotovo umetno vzburkana —, katera zastave bodo visele ob slovesnosti. Poleg državne z grbom bo namreč visela tudi slovenska narodna tribarvnica (brez grba). Takoj so vstali nergači in pričeli širiti vest, da bo tam visela „domobranska“ zastava, ker so domobranci tudi uporabljali slovensko narodno zastavo. S tem so hoteli ožigosati slovesnost, ki je počastitvenega in verskega značaja in jo sprevreči v provokacijo. Po drugi strani pa je slovesnost še vedno med odlagališčem industrijskih odpadkov in kljub obljubam še vedno neurejenem prostoru.

„Priprava“ za papežev obisk

Cerkveni del krovne komisije države in katoliške Cerkve z obžalovanjem ugotavlja, da je vladni del komisije poslal javnim občilom poročilo o skupni seji, ki pa je prikazovalo samo njihove poglede kot skup-

no mnenje. Vrsta trditev sploh ni resničnih. Trdijo, da je veliko problemov rešenih, a v resnici obstaja še mnogo prepovedi ali ovir za svobodno in demokratično delovanje Cerkve. Že prej je vladni del komisije pripravil za nuncija poročilo o delovanju komisije, ne da bi prej uskladil s cerkvenim delom. Tako samovoljno in javnost zavajajoče ravnanje kaže, da cerkveno delovanje še zdaleka ni enakopravno.

Vračanje gozdov Cerkev

Zakonski predlog o ustavljanju vračanja gozdov Cerkev še vedno ni rešen, to je, odbit ali sprejet. Stranke slovenske pomladi (tudi SKD) so sklenile, da bojkotirajo sejo državnega zbora; levičarske stranke, prenovitelji in liberaldemokrati pa ne sprejeme zakon. Levičarji očitajo demokratom, da ne delajo prav, ko ne omogočajo kvoruma. Nace Polajnar, vodja poslanske skupine Krščanskih demokratov, odgovarja, da so zakonski predlog skuhale stare sile, pa naj ga še one spravijo skozi parlament, če morejo.

SPOMINSKA PROSLAVA V KOČEVSKEM ROGU

Ob 50. obletnici množičnih povojnih pobojev v Kočevskem Rogu se je maše in kulturne prireditve pod Krenom udeležilo okoli 15.000 sorodnikov, znancev in prijateljev pobitih v Rogu. Slavnostno mašo je vodil nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar, somaševala pa sta nadškofa dr. Alojzij Ambrožič iz Toronta in dr. Jože Perko iz Beograda ter okoli sedemdeset duhovnikov iz Slovenije in tujine. Po maši je bila kulturna prireditev, na kateri so govorniki poudarili pomen spominjanja tega tragič-

nega dogod-ka in sprave, ki bi morala združiti slovenski narod. Med udeleženci slavnostne prireditve so bili tudi minister za notranje zadeve Andrej Šter, varuh človekovih pravic Ivan Bizjak, predsednik SKD Lojze Peterle in predsednik SDSS Janžez Janša. Celotno prireditev pa so zaključili z domobranksko himno Moja domovina.

Op. uredništva: Poročevalci si niso edini glede točnega števila udeležencev. Na slovenski televiziji se je govorilo o 20.000 ljudi.

LOJZE OSET,
predsednik občinskega sveta mestne občine Celje
in predsednik častnega odbora

Počastili bomo spomin na tragične dogodke

Govor na spominski slovesnosti na Teharjah 18. junija 1995

Spoštovani!

Dovolite mi, da vas kot predstavnik mestne občine Celje vse, ki ste se danes zbrali na telj žalni slovesnosti, prav prisrčno pozdravim in da vam ob tej priložnosti spregovorim nekaj besed.

Ljudje se v tolikšnem številu običajno zbero, da bi proslavili kakšen vesel dogodek, včasih pa se zbero tudi, da bi počastili spomin na določeni dogodek, ki jih je prizadel in jim povzročil bolečino. Tudi mi se danes nismo zbrali, da bi proslavljali, ampak da bi počastili spomin na tiste tragične dogodke, ki so se na tem kraju dogajali pred petdesetimi leti, in ki so na nek način zaznamovali tudi vse nas in ves slovenski narod. V tistih pomladnih dneh leta 1945, ko so se v evropskih državah odpirala vrata nacističnih koncentracijskih taborišč in ko so se preživeli taboriščniki veselili svobode, so na nekem koščku te iste Evrope ustanavljali nova koncentracijska taborišča, ki so prav tako, kot so bila nacistična, postala taborišča smrti. Eno takšnih koncentracijskih taborišč, ki so na območju Jugoslavije nastala v prvih dneh po končani vojni leta 1945, je bilo tudi teharsko taborišče.

Medtem ko so nacisti koncentracijska taborišča ustanavljali predvsem z namenom, da bi v njih uničili pripadnike drugih narodov in ras, ki so jih smatrali za manjvredne in so jih nameravali iztrebiti, pa je komunistična oblast teharsko taborišče ustanovila predvsem z namenom, da bi v njem uničevala pripadnike lastnega naroda, to je Slovence. V tistih poznih pomladanskih dneh leta 1945 so se v teharsko taborišče zgrinjale ne le množice slovenskih domobrancev, ki so jih Angleži na Koroškem izročili jugoslovanski vojski, ampak so bili za bodočo žico tega taborišča odvedeni tudi številni domačini iz Celja in njegove širše okolice. Le redki, ki so prestopili vrata tega taborišča, so se iz njega vrnili v svobodo. Velika večina jih je bila brez vsakega ugotavljanja individualne krivde odpeljanih v smrt. Njihova trupla so napolnila ne le vse protitankovske jarke okrog Celja, ampak tudi mnoge opuščene rove bližnjih rudnikov.

O tej moriji, ki jo je v bližnji in širši okolici Celja leta 1945 izvedla tedanja komunistična oblast s svojimi organizacijami, kakršna je bila npr. OZNA, nam danes pričajo številna grobišča, ki jih je samo na območju celjske občine evidentiranih nad

trideset. Tako je Celje, ki so ga nekoč zaredi njegove lepote imenovali tudi „biser na Savinji“, od tistih tragičnih dogodkov leta 1945 krog in krog obdano z grobišči in je v tej svoji tragičnosti edinstveno med mesti vsega sveta.

Vse do pred nekaj leti, ko je tudi v Sloveniji po skoraj pol stoletja zmagala demokracija, nas večina Celjanov ni vedela, da je bilo nekoč tako blizu našega mesta koncentracijsko taborišče, še manj pa smo vedeli, kaj se je v njem dogajalo. O tem v učbenikih zgodovine ni pisalo ničesar, kakor, žal, tudi še danes v njih tega ni zapisanega. Komunistična oblast je storila vse, da bi sledi svojih zločinov zakrila, pri čemer je šla celo tako daleč, da je ukazala na grobišče, kjer so pokopane njene žrtve, zasipati z odpadki, kar je bilo nedvomno barsko dejanje brez primere.

Ena osnovnih dolžnosti sedanje slovenske demokratične oblasti bi morala biti ne le, da žrtvam teh tragičnih poveljnih dogodkov vrne njihova imena, ampak da tudi poskrbi za primerno obeležitev njihovih grobišč. S tem v zvezi naj povem, da je že izdelan projekt za ureditev tako imenovanega Spominskega parka Teharje s kostnico in spomenikom, ki se bo začel ureničevati takoj, ko bo država v ta namen izdvojila potrebna sredstva.

Žal se še danes najdejo posamezniki, ki nasprotujejo ne le postavitvi spominskih obeležij, ampak nasprotujejo tudi vsakemu poskusu, da bi se tragični dogodki, ki so se v Sloveniji zgodili v prvih mesecih po kočani vojni leta 1945, raziskali in pojasnili. Ti navadno govorijo o „preštevanju kosti“ in o „brskanju po kosteh“. Prepričujejo nas, da je treba gledati v bodočnost in ne v preteklost. Tem je treba povedati, da so takšni njihovi pogledi ne le povsem zgrešeni, ampak tudi anticivilizacijski. Globoko sem prepričan, da je treba te dogodke iz naše polpretekle zgodovine, ki so bili skoraj pol stoletja zamolčani, ne samo proučiti in obelodaniti, ampak tudi obsoditi. Pri tem ne gre toliko za to, da obsodimo tiste posameznike, ki so poboje neposredno izvajali, ampak je treba obsoditi predvsem takratni komunistični režim, ki je zaradi svoje okrutnosti te poboje povzročil. Le tako bomo lahko rekli, da smo naredili vse, da bi se kaj podobnega, kar se je leta 1945 dogajalo v teharskem taborišču in na drugih moriščih širom Slovenije, nikoli več ne ponovilo.

Moja stran Teharij

V dnevniku Delo je 16. junija pričel izhajati podlistek *Moja stran Teharij*, ki ga je napisal Ivan Korošec, ki mu je uspelo z izpadom uiti iz Teharij. Ponatiskujemo uvod, s katerim je uredništvo opremilo sestavek:

Objavljamo pričevanje bivšega pripad-

Slovenec je ponatisnil Junjska razmišljanja dr. Marka Kremžarja v sobotni prilogi 10. junija. 17. junija pa objavlja pogovor s sourednikom Svobodne Slovenije Gregorjem Batageljem, predvsem o nastanku, delovanju in vplivu našega lista.

nika medvojnih kraljevih enot na slovenskem ozemlju, ki jih je zgodovinski vihar nesrečno premetaval med odporom proti okupatorju in med kolaboracijo z njim, ker jim je bil boj proti komunistični revoluciji pač nujnejši in potrebnejši. Te dni mineva petdeset let, odkar je preživel holokavst nad razoroženo vojsko, ki so jo zavezniki vrnili čez Karavanke. Po petdesetih letih se tudi on, kot njegovi tedanji in sedanji sovravniki, sprašuje, kdo naj prvi komu poda roko za slovensko narodno spravo. Objavljamo torej drugo stran slavljenega in obenem zamolčevane zgodbe, z željo, da bralci sami presodijo, ali je v njih kaj priznanja in kesanja, teh dveh nujnih pogojev za spravo, ki veljata za obe strani, za „rdečo in belo“.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Kadar gre do stvari narobe, se rado zgodi, da vsi problemi sovpadajo v istem obdobju. Nekaj takega se dogaja danes v Argentini, ko celo najvišje osebnosti vlade priznavajo, da država preživlja „najtežje trenutke“ odkar stoji Menem ob krmilu dežele. Ni težko razumeti, kaj se je zgodilo. Kljub programu stabilizacije, država nikdar ni dosegla pravega razmaha. Privatizacije so pripomogle živeti nekaj delno brezskrbnih let, a niso rešile temeljnega problema: grozne teže zunanje dolga, ki je paradoksalno celo narastel. Ureditev državnega sistema je sicer vzpostavila nekoliko reda v ta kaos, a posledica brezposelnosti je previsoka cena. Tehnifikacija in modernizacija je nekatere sektorje pripravila za hudo mednarodno kompetenco, a tudi tukaj je brezposelnost logična in težka posledica. Ko pa je, po vsem tem, mehiška kriza pregnala tuje kapitale, ki so medtem živeli v tem umetnem rajju, je kriza udarila z vso silo.

NOTRANJOST GORI

Dogodki v Córdoba niso nikaka novost. Napovedovali so jih številni ekonomisti in politični analisti. Dolge mesece se že vleče nezadovoljstvo in ne le v tej provinci. Od severa (Jujuy) pa do najbolj južne Ognjene zemlje si sledijo izgredi dejansko teden za tednom. Protesti so nenehni in imajo isti vzrok: province same niso mogle (ali niso hotele) izvesti globokih in potrebnih reform in so zašle v stanje kroničnega deficita (kdaj ga pravzaprav niso imele). Plače javnim uslužbencem so se nenehno zavlačevale. In v večini primerov (od začetka plana konvertibilnosti) te plače niso doživele nikake povišice, medtem ko je v teh letih inflacija dosegla kakih 45%.

Po drugi strani je treba razumeti položaj po provincah, katerih vlade (tako peronistične kot radikalne) dejansko ne vidijo izhoda. Tiste, ki so več ali manj uspešno vodene in urejene, še nekako preživljajo. Če pa imajo neveselje vladne ekipe ali kake posebne težave, je kaos vsakdanja zadeva. Možnosti dela so minimalne. Tovarne so se zapirale druga za drugo, dejanske možnosti za delo so le še provincijske ali občinske službe: če se skrči ali ukine to, bo brezposelnost še hujsa. Ni mnogo izbire, in posledice so na dlani.

Primer Córdoba je še poseben: tam gre za nenehni spopad med guvernerjem (Angelozom) in državnim gospodarskim ministrom (Cavallom). Priznati je treba, da je Angeloz po treh guvernerskih dobah izpraznil svoj politični kapital, in tudi zašel v hudo finančno krizo. Provinca, nekdanj močno industrializirana, je doživljala smrt številnih podjetij, istočasno pa tudi ni spremenila svoje notranje strukture: dejansko ni bilo privatizacij (kot je zahteval Cavallo), niti se ni dotaknila lastnega finančnega sistema, ki je zašel v globoko krizo. Že dolgo mesecev plačuje svojim uslužbencem z vedno večjo zamudo, in končno je zašla v stanje nemožnosti plačevanja. Provincijski kongres je na pobudo guvernerja potrdil zakon o gospodarski krizi, ki dovoljuje, da vlada plača uslužbencem in upnikom z boni.

To je razkačilo prebivalstvo, ki je organiziralo stavke in proteste. Od tega pa do hudih izgredov s požigi in atentati, je le en korak. Seveda, sedaj teče polemika o tem, če so bili med množico poklicni agitatorji in iz prestolnice poslani izgredniki. Seveda so bili, a to je drugotnega pomena, in polemika o tem nas le še bolj oddalji od ključne zadeve globoke gospodarske in socialne krize. Naravno je, da tisti, ki je lačen, zahteva, da se mu plača kar mu pripada. Zato se vrstijo protesti širom države. Politično

ozadje pa je tisto, ki nam pove, kako zasilno se reši ta ali drug položaj. Za Córdoba, kjer je bil peronizem na zadnjih volitvah znova poražen (bodoči guverner Mestre, je tudi radikal), ni denarja. Kaj hitro pa so ga zbrali za Tucumán, kjer bodo v enem tednu guvernerske volitve in kjer peronizmu ne kaže dobro. To pa je spet druga zadeva.

Konec koncev tu tudi ne gre le za to ali ono provinco (težko bi bilo najti katero, ki ne bi imela velikih težav), marveč za celoten sistem, ki očitno ni uspel. Fraze kot „smo na slabem, a nam gre na boljše“ so prilične za začetek. Po štirih letih nekega gopodarskega načrta se lahko že jasno vidi ali je uspel ali ne. Plan konvertibilnosti v bistvu ni napačen. A način, kako so ga tukaj izvedli, vse ozadje privatizacij (državo so postavili „na boben“), kako so bile izvedene, za kaj so nabrani denar uporabili, kaže na neko naivnost, da že ne govorimo o neresnosti. Potem pa še, odpreti meje države, ne da bi predvideli vsaj minimalne obrambe pred invazijo „uvoženosti“, je lahko junaško, lahko pa je tudi samomorilno. Tako drastičen obrat zunanjetrgovske bilance, kot ga je država doživela, ni vreden resne gospodarske ekipe.

IN MERCOSUR?

Ko pa se je ta bilanca pričela nekoliko obračati, se je pokazalo, da tudi tu ni trdne podlage. Skupni južnoameriški trg je pozitiven korak. Toda organizacija tega kaže tudi na marsikatero naivnost. Ko je pred tedni Brazilija izjavila, da bo omejila uvoz argentinskih avtomobilov, je nastal škandal. Potem pa se je pokazalo, da pravzaprav Brazilija ni kršila nobene točke pogodbe, ker baje dogovori ta korak dovoljujejo. Kdo je kriv te „neuravnovešenosti“? Tako gospodarski kot zunajni minister si umivata roke. Znova se vrnemo k tistemu bistvenemu vprašanju: kakšno vlogo igra Argentina v tej določeni skupnosti. Že za časa Martineza de Hoza se je debatiralo ali naj se prideluje žito ali proizvaja jeklo. Tedaj se je gospodarska ekipa odločila za žito. Sedaj se glede na Brazilijo ponavlja isto vprašanje. Čeprav vlada trdi, da ni nikake izbire za kak poljedeljsko-živinorejski model, se pa v praksi kaže, da smo industrijsko precej omejeni. Ali vsaj, da so iz Brazilije nekoliko omejili industrijski izvoz tja, in da smo, vsaj na določeni točki pogajanj, to stališče nekako sprejeli.

V zadevi z Brazilijo ne gre le za nekaj avtomobilov več ali manj. Gre za produktivne investicije, ki prihajajo na to področje. Mercosur je trg z mnogimi milijoni odjemalcev. Marsikatera podjetniška skupina iz „prvega sveta“ načrtuje gradbo tovarn v kateri teh držav. V Argentini ali v Braziliji? Za to gre, in tako je Brazilija jasno pokazala, da bo glede avtomobilov podjetnikom bolj ugodno tam kot pa v Argentini.

Sedaj je Brazilija povzročila še novo devalvacijo svoje valute. S tem je še bolj omejila možnost argentinskih izvozov tja, ker argentinske cene niso več tako ugodne kot doslej. Medtem pa Cavallo trdno vztraja na sorazmerju 1 za 1 napram dolarju, ki vsekakor ni več realno in povzroča rastoče težave. Hud državni deficit, pomanjkanje davčne nabirke (zaradi recezije ta nenehno pada) in še redno plačevanje obresti in glavnice zunanje dolga, opravi svoje. Da se pokrije nastalo luknjo vlada organizira privatizacijo še tega, kar je ostalo. Do konca leta ima namen nabrati ok. 2.400 milijonov dolarjev. To pa je laže zapisati kot izvesti. Od tu do konca leta je še dolga doba. Vmes je tudi nekaj provincijskih volitev. In seveda vprašanje, kako lahko na celoten razvoj dogodkov vplivajo socialni nemiri, katerih očitno zaenkrat ne bo konca.

GREGOR BATAGELJ

VETRINJ DANES

Če popotnik po Koroški zaide v Vetrinj, ne bo verjel, kaj je bilo tu pred 50 leti. Nobena stvar ga ne bo opomnila, da je takrat desetisoče Slovencev prebivalo pod milim nebom ali pod zasilnimi strehami in molilo v vetrinjski cerkvi. Tudi v cerkvi ni videti nobenih znakov. Le pri glavnem oltarju, skoraj zakrita za korno klopjo, plošča v latinščini (sic!) spominja, da so „hvaležni slovenski begunci iz prekomorskih dežel v čast blažene Device Marije prispevali del za obnovo te cerkve, spominjajoč se tukaj leta 1945 v roke sovražnikov izdanih bratov.“ (Ali ni bila v tej cerkvi še ena spominska plošča v slovenščini? Op. p.)

To cerkev so v torek, 20. junija, napolnili slovenski rojaki, pričevalci tistih časov, njih potomci in prijatelji. Od republiških oblasti je bilo videti sekretarja za Slovence po svetu dr. Petra Venclja in predsednika SKD prof. Lojzeta Peterleta. Prisoten je bil tudi angleški pisatelj Corsellis, ki je pred kratkim pisal o „vetrinjskem čudežu“. Med udeleženci je bilo percentualno veliko Slovencev iz Argentine, ZDA, Kanade in Evrope. Komemoracijo je organiziral Slovenski spominski odbor s sodelovanjem Krščanske kulturne zveze in Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

K oltarju so pristopili krški škof dr. Egon Kapellari, ljubljanski pomožni škof dr. Jože Kvas (letos je praznoval 50-letnico mašništva; novo mašo je daroval prav v tej cerkvi) ter večje število duhovnikov. Med njimi je bilo spoznati Franca Himmelreicha, Mirka Grbea, Milana Povšeta in Borisa Komana iz Argentine, dr. Janeza Zdešarja iz Nemčije, Stanka Cikaneka iz Londona in Janeza Hribarja iz Ljubljane. Med mašo in tudi med programom pred cerkvijo je prepeval Mešani pevski zbor JP Gallus iz Celovca pod vodstvom Jožeta Ropitza. V pridigi je škof Kapellari podal le kroniko dogodkov izpred 50 leti, zaključil pa, naj bi preživeli posmelniki Jezusa na križu: Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo. Škof Kvas se je ob koncu zahvalil škofu Kapellariju za mašo in spomnil, da sta se v maju in juniju 1945 v tej cerkvi vrstili predvsem dve molitvi: žalostni del rožnega venca in križev pot. Vendar naj ne bi obujali le spomine na grenke čase, živeti je treba, kljub razočaranjem. Gradimo na temeljnem kamnu, ki so ga zidarji zavržli in na katerem je zapisano: Kdor hoče za menoj, naj sprejme svoj križ in hodi za menoj. Danes je za mnoge temu križu ime Resnica in Pravičnost, za nas pa naj bo ta križ Ljubezen in Sprava.

Pred cerkvijo je sledil še program z govori, recitacijami in petjem. Dr. Tine Velikonja, predsednik Nove slovenske zaveze, je pozdravil navzoče in povedal, da smo prišli sem, da se spravimo s sabo, s svojo bolečino in s svojim razumevanjem sveta. „Danes govorimo o porazu zmagovalcev in zmagi poraženecv. Na kraju takratne bede čutimo, da je vse imelo smisel. Komunizem je odšel iz zgodovine tako sramotno, kot nihče doslej. Ni bil napaden od zunaj, smpak se je sesul od znotraj, ker ni bil sposoben življenja. Nekaj zasluge imamo pri tem vsi, ki smo se danes zbrali. Čutimo, kako ima tudi trpljenje svoj smisel, tako naše, ki je izmerljivo, kot trpljenje in smrt naših dragih, ki jima ni para, po breznih Kočevskega Roga in hrastniškega hriba. Skrbeli bomo, da se bo njihova zgodba vtisnila v narodni spomin, zato jo bomo ponavljali kot samostojni goslarji, dokler nam bo Bog dajal moči.“

Stana Millonig in dr. France Vrbinc sta kot pričevalca povedala svoja doživetja na poti med Ljubeljem in Vetrinjem. Posebno lepe so bile besede slednjega, ki je citiral pismo prof. Božidarja Bajuka.

Dr. Janko Zerzer, predsednik Koroške

kulturne zveze je govoril o lastnih izkušnjah, o politični emigraciji in o koroških korakih zblizevanja med nasprotnimi političnimi strujami, predvsem na kulturnem polju.

Govore je zaključil v imenu Družbe sv. Mohorja Jože Kopeinig in tudi govoril o bratomorni vojni in njenih posledicah, o odpuščanju in spravi. Omenil je zasluge Družbe sv. Mohorja v Celovcu za to, da je v povojnih letih pripomogla, da se resnica o temni usodi slovenskega naroda v medvojnih in povojnih letih ni mogla povsem zatreti in utišati.

Ob petju pesmi Marija pomagaj nam sleherni čas, so ameriški Slovenci položili venec cvetja pred ploščo v cerkvi, nakar so prisotni zaključili dan s pomenkom o takratnih dogodkih, razvoju in sedanji situaciji tako v Sloveniji kot po raznih postojankah slovenstva v svetu.

Komisija o pobjih

Komisija državnega zbora, ki preučuje povojne množične poboje, pravno dvomljive procese in druge nepravilnosti, je na seji 15. junija zaslišala povojna zapornika duhovnika Stanislava Kapša in Jožka Kraglja.

Stanislava Kapša so agenti oktobra 1945 v župnišču v Potokih aretirali in odpeljali v Novo mesto, kjer je bil brez pojasnila najprej zaprt štirinajst dni. Pozneje so mu povedali, da so ga zaprli zaradi treh stvari. Obtožili so ga, da je govoril proti komunizmu in OF, da je v pismu župniku blatil državno oblast, ker mu je posredoval lažne govorice o pobjih 12 tisoč domobrancev v Kočevskem rogu, in da je nasprotoval agrarni reformi.

Konec januarja leta 1946 je bil obsojen na 15 let strogega zapora.

Nace Polajnar (SKD) je na koncu pričevanja ugotovil, da bi tedanji oblastniki morali vsaj iz časopisov, ki so poročali o tem procesu, izvedeti za govorice o pobjih. Absurdno je, da nič ne vedo, Kapš pa ja bil zaradi teh govoric zaprt več kot sedem let.

Duhovnik Jožko Kragelj je bil aretiran konec decembra leta 1948. Ker je služboval na Livku pri Kobaridu, so ga obtožili vojninstva, izdajstva in medvojnega sodelovanja z domobranci in Nemci. Zaradi tega so ga konec junija 1949 obsodili na smrt. Po pritožbi so kazen septembra istega leta spremenili na dvajset let prisilnega dela, kar so mu sporočili šele aprila naslednje leto.

Komisija naj bi se spet sestala sredi julija, ko bodo v Slovenijo pripotovali France Kozina, Franc Dejak in Milan Zajec. Pričali bodo o pobjih v Kočevskem rogu in njihovi uspešni rešitvi iz brezen.

Lipa sprave

Na prireditvi 14. junija ob Lipi sprave na ljubljanskih Žalah se je zbralo zelo veliko ljudi, verjetno največ doslej. Vzrok za to je 50. obletnica poboja domobrancev, zaradi česar so prišli tudi številni zdomci, ki jih je komunistična revolucija pregnala iz domovine. Na slovesnost so bile v duhu sprave povabljene vse politične stranke, vendar so se je udeležile le stranke slovenske pomladi.

Najprej je bila v cerkvi Vseh svetih maša, ki jo je vodil ljubljanski nadškof in

Ustanovljena parlamentarna skupina prijateljev Slovenije

Na pobudo in po večletnem delovanju naših argentinskih prijateljev v argentinskem parlamentu je bila formalno ustanovljena 5. junija 1995 „Parlamentarna skupina prijateljev Slovenije“.

To skupino sestavljajo: predsednik poslanec Orlando Zicarelli (Partido Popular Cristiano, prov. Buenos Aires); podpredsednica senatorka Ana Peña de López (PJ, Tucumán); tajnik poslanec Florencio Peñaloza (PJ, Tucumán); člani: senator Luis Rubeo (PJ, Santa Fe), senator Luis León (UCR, Chaco), senator Julio Miranda (Movimiento Popular Fueguino), Gustavo Green (PJ, Tucumán), poslanec Roberto D'Elia (UCR, prov. Buenos Aires), poslanka María Laura Leguizamón (PJ, prov. Buenos Aires); izvršni sekretar: Luis Garrido; sekretarka za zveze: Silvia de Luchesi in administrativni sekretar: Ricardo Torres.

Parlamentarna skupina prijateljev Slovenije deluje v sklopu Komisije za mednarodne zadeve argentinskega parlamenta, ki ji predseduje senator Luis Rubeo.

Cilji te skupine so vzpostavitev dialoga

in odnosov med argentinskim in slovenskim parlamentom kakor tudi povezava in medsebojno sodelovanje s slovensko skupnostjo v Argentini.

Dne 7. junija je predsednik skupine prijateljev Slovenije Orlando Zicarelli povabil na srečanje v parlamentu odpravnik poslov Slovenije prof. Matjaža Puca in za „Zedinjeno Slovenijo“ podpredsednika dr. Vitala Ašiča, da se začrta bodoče delovanje.

Ob priliki obiska slovenskega premiera dr. Janeza Drnovška, ga je že uradno pozdravil v argentinskem kongresu tudi predsednik novoustanovljene skupine.

Neprecenljiva je pomembnost te skupine v argentinskem parlamentu za vedno večje spoznavanje naše Republike in tudi naše skupnosti.

Končno naj omenim tudi našo veliko hvaležnost neutrudljivim pobudnikom tega dosežka, poslancu Orlando Zicarelliju, predstavniku krščansko-socialne struje Ricardu Torresu, tajniku skupine PPC in dr. Jorgeju Crespo Montesu, našemu že znanimu in dolgotrajnemu prijatelju.

dr. Vital Ašič

NOVICE S KOROŠKE

ŽGANJE: Z novim letom se je uveljavil zakon o alkoholnem davku. Ta sprememba v zakonu je nastala, ko je Avstrija pristopila v ES. Kmetje, ki želijo kuhati žganje, se morajo odslej javiti pri pristojnem carinskem uradu. Vsakemu kmetu je dovoljeno kuhati 15 litrov — za vsako nadaljnjo osebo — od 19. leta naprej — 3 litre žganja, skupaj največ 27 litrov žganja. Mora oddati oddolžitveno prijavo, pustiti, da mu raziskujejo alkoholni delež mošta, ki ga želi kuhati za žganje, dokazati, od kod dobiva sadje, in če ga želi prodati, pride nova pola na dan. Če je obračun več kot je dovoljeno, se mora obdavčiti. Še eno: za vse to mora predstaviti polo 5 delavnih dni pred začetkom kuhanja žganja.

REGIONALNI CENTER ŠT. JAKOB: V zadnjih letih se je razvil v središče dvojezičnih krajev Roža in tudi Zilje. Center bi

slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar. V cerkvi in nato še ob Lipi sprave je pozdravil veliko množico in se spomnil domobrancev in drugih, ki so na grozovit način izgubili svoje življenje. Za Stanislavom Klepom so govorili še Lojze Peterle, dr. Jože Pučnik, Marjan Podobnik, Vitomir Gros ter drugi predstavniki strank slovenske pomladi. Nastopila sta tudi moški pevski zbor Rafko Fabiani in godba, oba iz Dobropolja.

Prvi govornik ob Lipi sprave, Stanislav Klep, je med drugim dejal: „Kakor resnici ni mogoče ubežati, tako Slovincem ne bo mogoče živeti brez sprave.“

„Priznanje krivde je prvi korak do nje. Temu pa odločno nasprotuje tisti del naše oblasti, ki ima svoje korenine v nekdanji boljševistični oblasti. Zato današnji spominski dan ni samo čas spomina na slovenski holokavst in dan miru, marveč tudi dan upora proti brezčutnosti oblasti do narodovih moralnih izročil. Združeni ob Lipi sprave smo v prepričanju, da je sprava v slovenskem narodu za njegov obstoj kategorični imperativ današnjega časa in tudi božja zapoved.“

Dejal je tudi, da so na slovesnost povabili vse politike, ki so v tem trenutku za našo usodo najbolj odgovorni, in obžaloval, da niso prišli tisti, ki jim imamo največ povedati.

zajel ljudi vseh starosti in poklicnih skupin, ki bi prišli v poštef za izobraževalno dejavnost. Ta projekt hoče razvijati krščansko izobraževanje odraslih v odnosu do regionalnih potreb in pogojev, poleg socialne izobrazbe v socialni delavnici. To sodelovanje bi bilo skupno delo z duhovniki, namen pa je vsakdanja problematika, reševanje konkretnih problemov na kraju samem. Pripravljene so tečaji za samoizobraževanje in občani, med zasebniki, med poslovnimi partnerji, tečaj je pismeno gradivo v obliki map, ki so v slovenščini. Posebna mapa je „Sporazumevanje med narodnostnima skupinama“; tukaj nastane ne samo pogovor marveč vprašanje, kaj in kako s kulturo in z obema jezikoma v deželi. Deluje lokalno (v farah), regionalno (po dekanijah) in centralno (posebne prireditve, servisna služba, šolanje sodelavk), na dvojezičnem ozemlju, s pomočjo sodelavk in duhovnikov. Oblike delovanja so predavanja, diskusije, ekskurzije, prezentacije in razstave, tečaji, seminarji, konference, študijska potovanja in razne delavnice.

ŠKOFICE: V občini Škofiče deluje že deset let dvojezični zasebni vrtec, saj ni občinskega uradnega vrta. Tudi podpore ni za zasebni vrtec. Podpora staremu tega zasebnega vrta sega na vsoto 140.000 šilingov in le po dolgem oklevanju je občina nudila prostore stare ljudske šole. Prostori so premahjni. Zasebni vrtec, ki zglede opravlja delo med najmlajšimi, ima sedaj 25 otrok. Po 10 letih stavba in drugo potrebuje nujno obnovo, stroški znašajo ok. 80.000 šilingov. Pričeli bi v poletnih počitnicah.

KOMORNI ZBOR: Ljubljanski komorni zbor „Ave“ sestavljajo izključno študentje iz vse Slovenije. Na povabilo KKZ so nastopili na Koroškem in tako premaknili lestvico kvalitetenega zborovskega delovanja za nekaj stopinj navzgor. Vsak ton na pravem mestu in razmerju, ženski in moški glasovi so vsi prosojni in vsi žarijo od notranjega prepričanja. Julija meseca tega leta je napovedan v Ljubljani evropski zborovski simpozij in komorni zbor bo služil tam zbranim dirigentom kot „preizkušnji konjček“ pri nastudiranju novih skadb, obenem pa za dokaz kvalitete slovenskih zborov.

Ivan Korošec

Imena na marmornatih ploščah,

so imena naših prijateljev in sorodnikov. Z nekaterimi smo delili težo tistega slovenskega časa in skorjo kruha ter prgišče vode. Trpljenje nas je povezovalo v bratstvo, ki gre preko groba.

Zato se vedno in vedno povračamo domov iz daljnih prekomorskih dežel kakor ptice selilke. Kam pa naj bi šli, če ne domov, v domače gnezdo? Čeprav gnezda ni več in je steze grmovje preraslo. Vendar nas čakajo tam naši dobri, zvesti prijatelji.

Prihajamo kakor romarji na grobove mučencev, k breznom in kraškim jamam: v Teharje, Rog, Hrastniške rove, Toško brezno, Krimsko jamo, Jelendol, Mozelj, kraške fobje in pohorske vdrine.

Vsi narodi, še tako visoko kulturni, štejejo v svoji zgodovini dobe, ki so bile trde, temne, tragične in nerazumljive. Toda naroda, ki bi bil preizkušán, naroda, ki bi bil tako razdeljen še danes, kot je naš slovenski narod, menda ni pod soncem.

To je dediščina polstoletnega kolektivnega „bratstva“ in ustrahovane enotnosti.

Sedaj, ko odlagamo strah z narodovega telesa kakor umazano srjaco, ko kosti tisočev postajajo prst, preudarimo in presodimo preteklost, ne v iskanju neke simetrije in lastnega opravičila, temveč v dostojanstvu treznosti in želji vse resnice, ne glede če se bodo zamenjali krhki piedestali. In našli jo bomo — resnico, ki nas bo osvobodila, da bomo spet prosti zle postave.

Starejši morda še pomnite tisto usodno cvetno nedeljo, ko so Hitlerjeve štuke razbijale Domžale, radijsko postajo in Novo mesto.

Saj ga ni bilo v vasi in menda v celi fari, ki ne bi obsojal nacističnega nasilja. Čez nekaj dni je sledila okupacija in vse, kar je ta prinesla. Narod je trpel preseljevanja, zapore, ponižanja, talce; a Stalin, tkim. „oče zatiranih“ od tistih, ki so pozneje dvigali pest, Stalin je dal svoj „žegen“ na vsa ta početja.

Komunisti, tedaj organizirani pri nas v Antiimperialistični fronti, so ga sprejeli — Hitlerja — z rožami in stegneno desnico.

Ko pa čez nekaj mesecev prijatelja nista bila več prijatelja, so Antiimperialistično fronto zamenjali z „osvobodilno“ in stegneno desnico stisnili v boljševiško pest za „smrt fašizmu in svobodo narodu“.

A ta stisnjena pest ni bila namenjena okupatorju — včerajšnjemu prijatelju, temveč je udarjala po narodu, ki ni mogel slediti marksizmu in njegovemu sprenevedanju.

Ta burka sprenevedanja in sle za oblast traja še danes. Včeraj socialni proletariat, danes socialni kapitalizem.

Ne pozabimo, da komunizem ni bil nikoli stvar ideje, upov ali pozitivnih načrtov, temveč tovarna besed za zavajanje naroda in to praznih besed: „ljudska demokracija, ljudska volja, ljudska oblast, ljudsko sodišče, ljudska imovina, ljudska vojska, ljudska pravica. Vse je bilo „ljudsko“ za ustrahovanje ljudstva.

Novi buržuji, „ljudska“ gospoda, pa so se izživljali v izobilju nakradenega in nadržavljala proletariatu.

Že zdavnaj bi moralo človeštvo spoznati, da vojne in revolucije niso prinesle narodom ne pravic, ne blagostanja, temveč nove krivice, trpljenja in smrti. Sovraštvo še nikoli ni bilo gradbeni material, zato se je vse podrla in se podira, kar je bilo zgrajenega na tem materialu.

Beseda svoboda je bila le maska za zamenjavo ene tiranije za drugo: Hitlerjevo za Stalinovo!

V kupo narodovega trpljenja pod okupacijo je marksizem vtisnil krvavi pečat

polstoletne sužnosti.

„Svoboda narodu“ je bilo geslo v zraku plahutajoče smrti, ki je kosila brez usmiljenja in brez sodbe.

Tudi mi smo želeli smrt fašizmu in svobodo narodu. Toda ne samo fašizmu, temveč vsem trem okupatorjem, da, okupatorjem, ne pa narodno zavednim Slovincem, duhovnikom, versko vzgojeni mladini. Svobodo ne v podiranju križev, kapelic in onečašcanju ter rušenju cerkva. Ne v grožnjah in zasramovanju vernega ljudstva.

Tudi ne svobode po boljševiškem vzorcu, temveč naše slovenske, demokratične svobode.

Naravno, mi nismo obljubljali bratstva in enakosti. Kakšno bratstvo in enakost? Ljudje doma so oboje občutili na lastni koži. Enakost je bila v suženjstvu, v zaporih in kraških jamah, bratstvo pa je bilo last privilegirane kaste.

Zato je Slovenija danes eno samo grobišče. Črne marmornate plošče ob cerkvah obtožujejo bratov zločin. Na stotine, v tisoče gredo imena, ki so bila ponosna in verna slovenska mladost, ki jo ni pokončal tuji meč, temveč roka brata, ki je zamenjal Boga - Stvarnika življenja za malika Stalina - uničevalca.

Kako neskončno dolga je bila sužnost, čas molka in zatajevanja. Kako svinčen je bil čas, ko so morala biti ta imena javno pozabljena. Toda živela so v naših srcih, živela v brezni in kraških jamah, kajti srca, ki umirajo za Boga, narod in domovino, ne umrjejo nikoli!

Ko smo pred 50 leti hirali razbiti, opljuvani, ponižani in zasramovani ob strašni žejji, živi okostnjaki v teharskih arenah, je bila v nas samo še ena, poslednja želja: Da bi moji domači, da bi moja mama vsaj vedela, kje bo moj grob.

Dragi bratje mučenci! Vaš grob je v srcu Slovenije in spomin tega groba je ob domači cerkvi. Tisti, ki smo z vami prestajali mučenja, ki smo z vami umirali, smo vaši poslanci, priče vašega mučeništva v nepopisnem trpljenju, toda v ponosni zavesti, da ste šli na žrtvenik domovine za Boga in Slovenijo.

Vsega so nas oropali. Kakor Kristusa so nas zaničevali, izzivali, bičali in v nas pljuvali. V bojazni, da bi bil strašni zločin kdaj odkrit, so vas slekli, zmetali v brezna in na vas so skale razstrelili.

Toda ljubezni, ljubezni do naroda, do domovine, do dragih domačih ter vere v Boga in v dan slovenske svobode, vsega tega, vam niso mogli vzeti!

Ko skušamo zajeti v živi podobi vse prestanto, nam stopajo pred oči naši mučeni bratje, ponosni, odločni, neustrašeni, pripravljani na največjo žrtev, vdani v voljo božjo.

„Oče, če je mogoče, naj gre ta kelih mimo nas, toda ne naša, Tvoja volja naj se zgodi.“

In slovenska domobranska vojska je bila klavna žrtev na oltarju domovine za ceno slovenske svobode, ki zori nezadržno.

Ponosni, neustrašeni, zvesti do zadnjega diha, taki žive v naših srcih in taki nam kličejo iz večnosti: Ostanite tudi vi zvesti do konca Bogu in Sloveniji. Naj bo naša povečana žrtev vaš ponos in naš opomin poznim rodovom: Da bi se sinovi našega naroda nikoli več ne oborožili drug proti drugemu!

Ali ima naš narod po tolikem trpljenju, tolikih žrtvah, tolikem sovraštvu, ali ima naš slovenski narod danes človeka, ki bi znal pogasiti sovraštvo, ki bi znal premostiti nasprotja in trdo sebičnost z mostom

Domobranci so branili naše domove in tudi slovensko Cerkev

Z veliko bolečino v srcu sem ostal potem, ko sem prebral Izjavo Slovenske škofovske konference ob 50-letnici konca druge svetovne vojne, v kateri pravijo slovenski škofje dobesedno: „Danes lahko samo obžalujemo, da je domobranstvo poglobilo razdor v slovenskem narodu in to v najhujših časih okupacije.“

Ta odstavek je v izjavi popolnoma nepotreben, ker ničesar ne doprinese k razjasnitvi takratnega položaja in še manj pripravlja potrebno okolje za tako nujno in zaželjeno spravo v slovenskem narodu.

Precejšen del slovenskega naroda s to trditvijo ne soglaša, ker je prepričan, da je bil položaj drugačen.

Tisti, ki pravi, da je domobranstvo poglobilo razdor v slovenskem narodu, je to za to, ker ali ne pozna zgodovine ali pa noče priznati in sprejeti resnice, ki je popolnoma jasna vsem, ki objektivno gledajo na našo preteklost.

Komu ni znano, da je domobranstvo najboljši sad, ki ga je pognalo in obrodilo drevo slovenskega naroda v najtežjih časih okupacije in komunistične revolucije. V teh časih okupacije in poznejše komunistične revolucije je bilo edino domobranstvo tisto, ki se je v resnici borilo za dobrobit slovenskega naroda, za njegov obstoj in rešitev pred vsemi, ki so ga hoteli uničiti.

Če ne bi bilo domobranstvo in v njem vseh doprinešenih žrtev in tisoče mučencev, ki so s svojo krvjo pojili slovensko zemljo, branili naše domove in družine in tudi slovensko katoliško Cerkev, brez njih slovenski narod tudi danes ne bi bil „svoboden“ in slovenska katoliška Cerkev tudi

danes ne bi imela besede opravičevanja in pojasnjevanja svojega stališča.

Kdo še ne ve danes, da je bil škof Rožman eden največjih ljubiteljev slovenskega naroda in to v najhujših časih njegove zgodovine. Kako je reševal, prosil in molil tudi za tiste, ki njemu osebno niso bili naklonjeni in so ga pozneje obsodili na 18 let ječe in prisilnega dela. Ni spraševal po ideologiji, barvi in prepričanju vseh tistih, ki so bili v internaciji ali konfinaciji in je bilo zanje potrebno prositi pomilostitve.

In prav ta slovenski škof mi je svetoval, naj grem k domobrancem. In hvaležen sem mu in ponosen sem na to, da sem ga ubogal in mi tega koraka nikdar ni bilo žal. Kot domobranec sem se boril za dobro slovenskega naroda in iz potrebe, ki so jo povzročili tisti, ki so zanetili ogenj sovraštva, ki naj bi uničil vse, kar ni sodelovalo in soglašalo z rdečo nemoralo. Kot domobranec nikdar nisem imel občutka in prepričanja, da poglobljam razdor v slovenskem narodu in da delam v njegovo škodo. In mislim, da isto lahko trdim za vse, ki smo bili domobranci.

V to skupno obtožbo in obsodbo so seveda vključeni tudi vsi tisti slovenski duhovniki, ki so kot vojaški kaplani skrbeli pri domobrancih za njihovo versko življenje in so s tem apostolatom „poglobljali razdor v slovenskem narodu“. To je pač nezaslišano!

Naj bo to pojasnilo v pomoč vsem tistim, ki želijo poznati resnico in ki jim je pri srcu dosega potrebne sprave med vsemi, ki smo kdaj slovenskemu narodu želeli dobro.

Jože Horn, župnik

Pétain in de Gaulle

Pred kratkim je v Parizu izšla knjiga „La France à l'heure allemande“, v kateri Philippe Burrin opisuje zadržanje Francozov v času nemške zasedbe njihove dežele. Čeprav je bilo to vprašanje predmet neštetim razpravljanjem, pa še vedno obstaja negotovost, katerih je bilo več: ali kolaboracionistov ali upornikov.

Philippe Burrin je docent na ženevskem Institute universitaire de la hautes études internationales in je pred leti v „La dérive fasciste“ opisal delovanje treh francoskih kolaboracionistov Doriota, Dèata in Bergerrya, ki so kot predstavniki levice prešli k nacistom.

Avtor knjige meni, da se je ob nemški zasedbi večina Francozov zbirala ob sivem maršalu kot rešitelju v največji stiski. Zadržanje mnogih Francozov označuje pod geslo „accommodement“ t. j. prilagoditi se politični konjunkturi, istočasno pa si pridržati možnost opcij ali drugih možnih svobodnih izbir. Zato so se — kakor so le mogli — izognili vsaki preranjeni obveznosti.

Pétain je imel v prvem času veliko pristašev. Narod je v njem videl branitelja pred nasilnostjo nemških zmagovalcev. Zanimive so izjave znanih pisateljev. François Mauriac je na primer izjavil: „...tako smo razdvojeni, da se naša čustva vsak dan me-

spoštovanja in ljubezni, ki bi znal vračati dobro za hudo.

Da raztopimo led trdega sovraštva, potrebujemo sonca velike ljubezni. Ta ljubezen, zasuta, klije iz brezen, iz nestrohnjenih src narodnjakov, junakov, mučencev. Ta ljubezen bo prekvasila narod.

Ljubezen, ki gore prestavlja, bo zmaga-la sovraštvo, popravila krivice, izmila prelito slovensko kri, da bo Slovenija našla svojo dušo v sožitju, spoštovanju in bratski ljubezni!

njavajo...“, André Gide pa: „sporazumeti se z včerajšnjim sovražnikom ni strahopetnost, temveč je modrost...“ Pariški kardinal Baudrillard je zapisal v svoj dnevnik: „V tem trenutku potrebujemo Nemce, da ohranimo nekaj mir.“

Burrin dodaja: „Nihče ni imel dobre ali pohvalne besede za zasedbeno oblast. Vsi so pa zagovarjali previdno in pogojeno sodelovanje s Hitlerjem, kar naj bi bilo manjše zlo v borbi proti boljševizmu.“ Francoska Cerkev je odklanjala desničarske ekstremiste, k makijevcem pa je šele poleti leta 1944 poslala duhovnike in sicer po navodilih Vatikana. Večina Francozov je želela zmago Angležev, a šele ko so se razmere bistveno spremenile, je de Gaulle dobil večino simpatij med ljudstvom.

Čez štirideset-milijonski francoski narod je takoj po zasedbi uvidel, da bi bil takojšen oborožen odpor proti zasedbenim oblastem nevaren za njegov obstoj. Francozi so se kot veliki rodoljubi, a tudi kot dobri diplomati odločali za manjše zlo, saj je bila tudi pri njih boljševizacija države možna. Previdno so se pripravljali na odpor in tako je leta 1945 de Gaulle imel vse njihove simpatije.

Razmere v Sloveniji so bile drugačne. Mirno in preudarno zadržanje večine Slovencev so komunisti, izšolani v Moskvi, izrabili v svoje svrhe z dobro premišljenim načrtom: nenaklonjenost Slovencev do Italijanov in Nemcev in njihovo rodoljubnost so z lažnimi vabilom uporabili, da so pod okupacijo izvedli revolucijo. Rupnik, dr. Hacin, Velikonja in mnogi drugi so se po končani vojni pridružili v nasilni smrti tisočim in tisočim pobitih in umorjenih.

Ljudstvo pa še vedno čaka na trezno in razsodno ocenitev njihovega zadržanja med vojno, ko so morali izbirati med večjim in manjšim zlom za naš narod.

Priredila Pavlina Dobovšek

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

LJUBLJANA — Na Bledu je potekal mednarodni seminar o pranju denarja. Seminar je bil zaprt za javnost. Govorilo se je, da se danes denar pere tudi na trgu vrednostnih papirjev, v igralnicah, s poslovnimi goljufijami, z zunanjetrogovskim kriminalom, z uvozom umazanega kapitala, itd.

LJUBLJANA — V zbornični dvorani ljubljanske univerze so slavili 75. obletnico nepretrganega delovanja Pravne fakultete v Ljubljani. O pomenu in vlogi fakultete je najprej spregovorila njena dekanica Polona Končar, nato pa je prof. Lojz Ude orisal prispevek profesorjev fakultete k razvoju civilnega prava. Na slovesnosti so podelili tudi magistrske diplome, priznanja za nadpovprečne diplomske naloge in priznanja študentom različnih letnikov za izjemen študijski uspeh.

LJUBLJANA — Pod okriljem evropskega projekta Tempus je bil na fakulteti za elektrotehniko in računalništvo drugi izobraževalni tečaj o optičnih komunikacijah. Pripravil ga je prof. dr. Jožko Budin s sodelavci, udeležili pa so se ga priznani strokovnjaki iz Italije in Nemčije in približno 65 predstavnikov slovenskih podjetij in ustanov s področja telekomunikacij, radio-

televizije in kabske televizije.

LJUBLJANA — Če etno glasba ne bi bila tako priljubljena in moderna, za Katiče verjetno ne bi slišalo veliko ljudi. Tako pa je skupina enajst deklet lani sodelovala pri najbolj popularnem projektu — na Magnificovi plošči *Od srca do srca*. Imajo že samostojno kaseto in tudi kompaktno ploščo. Vse članice so nekdanje ali aktivne članice AFS France Marolt.

LJUBLJANA — Jakopičevo nagrado je prejel slikar Rudolf Kotnik. Podelili so mu jo v Moderni galeriji.

LJUBLJANA — Na velikem odru Lutkovnega gledališča so uprizorili Večer poezije Lili Novy. Pesmi je izbrala in jih interpretirala igralka Barbara Jakopič, ki je uglasbila pesmi Morda in Ladja. Scensko glasbo in ostale pesmi je uglasbil Aleš Kersnik. Izvajalko sta spremljala Borut Lesjak (harmonika) in Majda Naveršnik (violina).

ŽALEC — Zveza kulturnih organizacij občine Žalec je v enem mesecu pripravila kar tri revije odraslih pevskih zborov in vokalnih skupin. Revije so bile v Letušu, na Gomilskem in v Grižah. Skupaj je na vseh treh revijah nastopilo 595 pevcev.

Spominska slovesnost na Pristavi

Ko sem odhajal v nedeljo, 11. junija letos, z domobranske proslave na Pristavi, sem iskal odgovora na vprašanje: Kaj je tisto, neoprijemljivo, težko umljivo, z besedami vsakdanje govornice nedoločljivo in neizrazno, ki povzročijo, da v eno z odrom začne utripati dvorana malih, mladih, odraslih in doraslih gledalcev.

Tako, da vse navzoče prevzame eno čustvo, ena misel, ena moč. Kaj je tisto svojevrstno — sem vrtal vase —, ki privira na dan na vsakoletnih proslavah naših domobrancev in nam povzdiguje duha v neko novo, nevsakdanjo dimenzijo čustev, nekrajne ginjenosti in navdušenja, da nam skrajne prekipe in nam raste zavest povezanosti z ljudmi, za mučeništvo in slavo pred 50. leti zaznamovanimi.

Tu ne gre samo za človeški, krhki spomin na nekaj, kar se je pred leti zgodilo pomembnega. To že ni tisti spomin, ko bi kdo mislil, da ga bo čas slej ali prej odrinil v pozabo, saj se prikazuje vedno znova, z novo močjo, s svežim navdihom in z neizbrisnim starim sporočilom. Tu je po sredi že nekaj svetega — sem sklepal — nekaj, kar nas pretrese, utrdi in izčisti za globlje spoznanje.

Tako katarzo, očiščenje in osveženje smo si s to spominsko svečanostjo pripravili.

SLOVENSKE GASILNE NAPRAVE V RUSIJI. Podjetnik Milan Kalavz iz Dekanov pri Kopru je poslal v Rusijo prve „Kotone“, posebne naprave za gašenje požarov. Za naprave, ki imajo na vitlu 100 metrov nergorljivih cevi in možnost za 10 metrov dolgih razpršenih curkov (sicer pa 20 metrov) je dobil lepa naročila.

NOVA OSVEŽITEV. Za slovenski trg brezalkoholnih pijač je podjetje VINO Brežica poskrbelo s Crystal Cola, ki je brezbarvna, čista in sveža. Tekmovala bo s pijačami, ki so obnorele mlade generacije.

PHILIPS V LIPICI. Iskra mehanizmi se je iz težav rešila tako, da je našla primerne tujega partnerja. Philips je pristal na sodelovanje, ker je Iskra kakovostno in zanesljivo podjetje gospodinjstevskih aparatov.

PODJETNIŠKA URA. Na radio Sraka v Ljubljani je dnevno od 10.—11. ure oddaja za podjetnike.

vili pod vodstvom Dominika Oblaka kar vsi Pristavščani: tisti, ki so stopali na oder, in vsi kar nas je bilo v prepolni dvorani.

Z recitacijo v Spomin junakom nas je najprej presenetil upov polni mladi rod, pietetno tišino po recitaciji pa je narahlo vzvalovila otožna pesmica *Srce* je žalostno.

Rezki, vojaški glas nekdanjega mladostnega domobranca, „strica“ Milana Križa, je starim vzbudil spomin in porastel ponos na njih domobransko preteklost, mlajšim pa vedeti dal, kakó z ideali prežeto življenje oplemeniti človeka. Z ganljivo poanto o zadnjem slovesu od svojih soborcev na Polju vetrinjskem je letošnji slavnostni govornik ovlažil prenekatero oko v dvorani.

Napovedovalec je s taktom vodil potek te slovesnosti od prizora do prizora in obenem mladini v zgoščenih stavkih kazal revolucijski čas.

Živa, verna slika nekdanjih domobrancev se je prikazala našim očem, ko je stopila na oder skupina šestih, postavnih fantov in je iz njihovih polnih prsi zagrmela nepozabna pesem-izkaznica Mi legionarji, mi domobranci..., nakar se je v kontrastu junaške melodije oglasila z ženskimi glasovi omiljena starodavna žalostinka Gozdčič je že zelen, kot izpoved predsmrtne slutnje v mladem človeku.

Domobranca Marjana Jakopiča Sonet, sporedno vpleten v potek predstave, je zapel o fantih, ki so „padali v kraške jame in tam umirali za narod, zate, zame...“ in verzi drugega poeta so izzveneli v opomin, „da strašno, veliko Morišo je zaobljuba naša oznanjati pred celim svetom!“

V naslednjih treh recitacijah, Mauserjeve črtice Vetrinj, Miklavčeve Hvala Ti, Gospod in Papeževih stihov o Domu, pa so nam bile predstavljene uvertura v našo usodo, zanj hvalnica Gospodu in epilog z besedo o slovenskem domu.

Nesmrtne verze domobranske himne in nepozabna melodija večno naše Oče, mati, bratje in in sestré... nas je dokončno prevzela.

Pisec tega poročila imen večine nastopajočih namenoma ne omenja; naj ostanejo v senci, kot Bógu majhen dar, za večjo čast in slavo in nadvse svetl slavnostni spomin pobitih mož, žen, deklet in fantov.

Osebne novice

Krst: V soboto, 17. junija, je bila krščena v slovenski cerkvi Marije Pomagaj **Alek-**

sandra Štefanija Luna Praprotnik, hčerka Carlosa in Metke roj. Praprotnik. Botra sta bila Edvard Praprotnik in Andrejka Praprotnik por. Delich. Krstil je dr. Jure Rode.

Srečni družini iskreno čestitamo!

Spominska proslava v Slovenski vasi

11. junija smo se vaščani Slovenske vasi najprej zbrali pri sv. maši, katero je daroval Franci Pavlič CM. Takoj po maši se je pri vходу v Hladnikov dom začela slovesnost ob 50-letnici pobojev domobrancev in odhoda beguncev iz domovine Slovenije.

Ob tej priložnosti je Društvo Slovenska vas postavilo novo spominsko ploščo, katero smo na ta dan slovesno odkrili. Po uvodni pesmi je spregovoril predsednik društva Vinko Glinšek in nas opozoril predvsem na to, da je pobuda za postavitve nove spominske plošče prišla iz vrst naše krajevne mladine. „To je hvalevredno dejanje in ena najlepših in najbolj značilnih potez mladega duha, ki se zna navduševati za dobro, resnično, lepo in plemenito,“ je med drugim dejal predsednik. Svoje razmišljanje pa je končal z besedami: „Zato vas mlade — danes ob tej slovesnosti, katero ste pripravili našim pobitim domobrancem — ponovno pozivam: Ohranite vrednote, ki so odlikovale naše prednike in hodite po njihovih stopinjah, da boste vredni njihovih naslednikov!“

V nadaljevanju prireditve so predstavniki domobrancev položili slovenski šopek v počastitev spomina na vse umrle domobrance; Janez Petek CM pa je po kratkem nagovoru blagoslovil novo spominsko ploščo ter opravil molitve za rajne.

Drugi del prireditve se je odvijal v dvorani Hladnikovega doma. Ob vstopu v dvorano nas je sprejelo petje krajevnega pevskega zbora. Sledil je govor slavnostnega govornika Jožeta Omahna. Med drugim je dejal: „Satanski in do podrobnosti

izdelan načrt uničenja domobranske vojske in drugih nekomunistov, ki so jih požirale kraške globeli in so bile z razstrelivom izbravnane z okolico niso zadostovale izbrisanju naših žrtev. Po božji volji se jih je nekaj čudežno rešilo iz strašnih jam in so pričevalci teh grozodejstev.

Mladina, bodi ponosna na pravilno odločitev svojih očetov in dedov, ker so bili pripravljene za izbiro prave poti prav vse žrtvovati — celo lastna življenja!

Krščanske vrednote v demokratičnem načinu življenja naj nam bodo svetel cilj za katerega uresničitev bomo še naprej delali.

Ljubezen in zagnanost za to dosego pa skušajmo dati rodovom, ki prihajajo za nami.

Trdno zgrajena narodno-verska zavest, naša in naših potomcev pa naj bo živo pričevanje, da pred petdesetimi leti darovana življenja naših padlih, nepozabnih borcev in tudi civilistov niso bila darovana zastoji.

Slava jim in večna luč naj jim sveti!“

Po končanem govoru je sledila akademija, ki so jo pripravili mladi iz Slovenske vasi — kot je poudaril mladi povezovalac prireditve: „predstavniki tretje generacije“. Ne le, da so mladi z veliko resnostjo in odgovornostjo izvedli program, še bolj hvalevredno je dejstvo, da je avtor te pesnitve naš mladi sovaščan — „predstavniki tretje generacije“ — Martin Sušnik, ki je tudi režiral in vodil akademijo.

Lepa hvala vsem, ki ste sodelovali in izvedli to spominsko slovesnost!

Z. A.

MALI OGLASI

ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrliške vežice - pogrebi - Monseñor R. Bufano 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - Tel.: 651-2500 / 651-2335

ZDRAVNIKI

dr. Marija Avguštin - Specialistka za očesne bolezni. Ponedeljek, torek in petek od 16. do 20. ure. Roma 3122 - 1. nadstr. 3. - Isidro Casanova (20 m od Rute 3). Tel.: 485-5194

PSIHOLOGIJA

Lic. Jelka Oman, psihologinja. Psihološka pomoč pri učenju in vedenju, orientacija pri izbiri poklica in v njem, ter za starše in vzgojitelje. Finocchietto 1949, Hurlingham, Tel.: 665-0268

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3° „M“ - Capital - Tel.: 831-3546.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. Elektro Ader - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantas óseo-integrados; središta v petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Šenk - Tel.: 762-2840.

Tel. 441-1264 / 1265
Latalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu
LEGAJO N° 3545-82 Y. Yrigoyen 2742 - San Justo
Lepo sobo v Ljubljani oddam za mesec julij in avgust. Tel. 658-0154.

ADVOKATI

dr. Katica Cukjati - odvetnica - ponedeljek, sredi, petek od 18. do 20. ure - Boulogne Sur Mer 362, La Tablada, Tel.: 652-5638

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 382-1148

dr. Franc Knavs - odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 476-4435; tel. in faks 46-7991.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 613-1300

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón - Tel.: 489-3319

Janez Pustavrh: barvam hiše, stanovanja, polagam tapete (empapelado); tel. 651-6622 (po 13. uri).

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4,- za enkratno objavo, za vsak mesec - \$ 12,-

Poravnajte naročnino!

SDO in SFZ

vabita na

mladinsko sv. mašo

v nedeljo, 2. julija, ob 9.30 uri v Slovenski hiši.

Po maši bo predavanje

dr. Alojzija Kukovica

o aktualni temi:

sekte

SKAD

vabi na predavanje

EKONOMSKA GLOBALIZACIJA

Predaval bo ekonomist MARKO REBOZOV

v soboto, 1. julija, ob 18. uri v Slovenski hiši

Mogoče vas bo zanimalo zvedeti, da...

— da v pisarni upokojencev v Zagorju ob Savi še zmerom visi Titova slika...

— da je ameriška obveščevalna agencija CIA ugotovila, da so Srbi krivi za 90 odstotkov zločinov, povezanih z etničnim čiščenjem v Bosni in Hercegovini...

— da sta danes na čelu 147 občin republik Slovenije samo dve ženski, samo dve županji...

— da so se na salezijanski gimnaziji v Želimljah zaradi denarnih težav zavoda profesorji-salezijanci (ne laiki) odpovedali plači...

— da so na mednarodnem ocenjevanju vin v Parizu tri slovenska vina (chardonnay, laški rizling in peneče vino barbera international) dobila naziv Prix d'excellence...

— da so v Murski Soboti ustanovili podružnico Društva slovenskih pisateljev...

— da je v ZDA 425 verskih skupnosti, v Evropi 1317, v Švici 108, v Sloveniji pa 26 (600 binkoštnikov, 1700 jehovcev v 34 občinah, 75 krišnovcev, nekaj ducatov bahajcev)...

— da bo leta 1995 izšla v Sloveniji Bela knjiga z imeni 10.000 pobitih med komunistično revolucijo...

— da so lani po podatkih slovenskega statističnega zavoda v Sloveniji natisnili 2.440 naslovov knjig in brošur, kar je za 304 ali za 14% več kot leta 1992...

— da so v Sloveniji poleg drugih živalskih vrst ogrožene tudi kače in da so zaradi tega zavarovane...

— da se je zadnje čase ugotovilo, da je bil pod zapisnikom preiskave, ki jo je Udba v prvih povojnih letih naredila v stanovanju znanega katoliškega kulturnika dr. Gosarja, podpisan dr. Zdenko Roter...

— da sta v zadnjem času izšli dve knjigi slovenskih katoliških avtorjev v italijanščini, spomini Jožka Kraglja (Lo prete nelle prigioni dell'ex Jugoslavia) ter estetska študija p. Marka Ivana Rupnika (L'arte memoria della comunione)...

— da je Kidrič na seji Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije 25. junija 1944 izjavil, da „Ljubljana danes igra

Slovenske osnovne šole v Argentini

V nedeljo, 2. julija v Slovenski hiši

Alojzijeva proslava

Ob 16. uri sv. maša za pok. katehete in učitelje po maši pred spomenikom poklon žrtvam revlucije in vojne

nato v dvorani spevoigra „Vila Malina“

Svetlane Makarovič v izvedbi sedanjih in nekdanjih učencev Slomškove šole in v režiji Štefana Godca

Vstopnina: Odrasli: \$ 3, otroci \$ 1.

Vsi šolski otroci, njihovi starši in ostali iskreno vabljeni!

Vabi šolski odsek ZS

oportunistično vlogo (mesto heroj?) in zato naj Angleži bombardirajo vojaške objekte...“

— da obstaja sumnja, da sta pri smrti profesorja Ernesta Tomca, voditelja Katoliške akcije, ki je med vojno umrl po operaciji v bolnišnici v Ljubljani, „pomagala“ dva zdravnika...

— da v Sloveniji čaka na založnika od 200 do 400 pesniških zbirk...

— da je po papeževi encikliki Evangelium vitae v Zadru pet zdravnikov izjavilo, da ne bodo opravljali splavov...

— da imamo Slovenci relativno več vikendov in jaht kot zahodni Nemci...

— da na ljubljanski avtobusni postaji ne najdeš več postrežkov...

— da so sinagogo, judovsko cerkev, v Murski Soboti leta 1945 podrli komunisti...

— da je bil med organizatorji sramotnega pustovanja letos v Ajdovščini tudi diplomiranec iz literarnih ved...

— da smo Slovenci poleg Izraelcev eden redkih narodov, ki nimajo svojega preklinjanja (Izraelci preklinjajo po arabsko, Slovenci pa po srbsko in italijansko)...

— da bo pri celjski Mohorjevi družbi izšel roman ameriške Slovenke, povojne emigrantke Mare Cerar Hull, o dogajanju v poletju 1945 v območju Domžal...

Mladika, Trst

KOROŠKA

TISCHLERJEVA NAGRADA: Bilo je podeljeno najvišje odličje NSKS in KKZ kulturnemu delavcu iz Toronta Blažu Potočniku. Tischlerjeva nagrada mu je bila podeljena zaradi zvestobe svojim koreninam po letu 1945, ko je moral v tujino, in čez vsa leta, ko mu je bila Koroška edina opora. Nagrajenec se je za odlikovanje zahvalil in vsem položil na srce sledeče besede: „Ohranajte svojo identiteto in sodelujte z Mohorjevo.“ Ob koncu je nepričakovano, skupno z Gallusom predstavil svojo pevsko zmogljivost. Za zaključek večera je letošnja zmagovalka govorniškega natečaja, učenka II. letnika Dvojezične zvezne trgovske akademije, Tanja Vidmar imela po odlikovanju govor ali razmišljanje o vlogi zgodovine.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

Director: Valentín B. Debeljak

Propietario: Eslovenia Unida

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON 4158

(1407) BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: (54-1) 636-0841

Telefax: (54-1) 636-2421

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,

Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti pa \$ 60; obmejne države Argentine 90 USA dol.; ostale države v obeh Amerikah 100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje in oblikovanje:

MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.

Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 362-7215

(1101) Buenos Aires

OBVESTILA

SOBOTA, 1. julija:

SKA: Predavanje dr. Lojzeta Kukovica: okrožnica Evangelium vitae ob 20. uri v Slovenski hiši.

SKAD: Predavanje Marka Rebozova: Ekonomska globalizacija, ob 18. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 2. julija:

Slovenske osnovne šole v Argentini: Alojzijeva proslava ob 16. uri.

V Hladnikovem domu v Slovenski vasi: Koline.

SREDA, 5. julija:

Redni sestanek Zveze mater in žena. Razgovor z dr. Jurijem Rodetom o vtisih iz Svete dežele.

...v malem si bil zvest,
čez veliko te bom postavil.
Pojdi v veselje svojega Gospoda!
(Mt 25, 21)

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da nas je v petek, 16. junija, zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, gospod

Franc Stanovnik

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste v tako velikem številu prišli pomoliti za dušo rajnega Franca, župniku Janezu Petku za molitve ob krsti in vodstvo pogreba. Pogrebno sveto mašo je daroval sin kapucin Andrej ob somaševanju sobratov.

Priporočamo ga v molitev!

Žalujoči: žena Marija roj. Rogelj, sinovi: duhovnik Andrej Marija in Franci z družinama brata Johan in Stane, sestre Marjana, Rina in Vera in ostalo sorodstvo

Buenos Aires, Žiri, Ajdovščina, Hotavljce, Ljubljana, Bled.